

Oplegvel Collegebesluit

Portefeuille M. Divendal
Auteur Jaap Reelfs
Telefoon 5113390 E-mail: jreelfs@haarlem.nl
WZ/OGV Reg.nr. 2009/73263
bijlagen
B & W-vergadering van 5 mei 2009

Onderwerp

preadvies aangaande initiatiefvoorstel GroenLinks “Duurzaam omgaan met afval in Haarlem”

DOEL: Besluiten

Dit besluit omvat het preadvies van het college aangaande het initiatiefvoorstel van GroenLinks “Duurzaam omgaan met afval in Haarlem”. Het preadvies zal deel uitmaken van de behandeling van het voorstel in de commissie Beheer. De doelstelling van GroenLinks is het voorstel voor de begrotingsbehandeling 2010 in de raad te agenderen.

B&W

1. Het college heeft kennis genomen van het initiatiefvoorstel “Duurzaam omgaan met afval in Haarlem”
2. Het college adviseert de voorstellen uit het rapport te betrekken bij de actualisatie van het afvalstoffen en reinigingsplan van de gemeente Haarlem in 2010.
3. Bovendien kondigt het college aan een aparte notitie op te stellen over tarief differentiatie (diftar).
4. Het besluit heeft geen financiële consequenties
5. De betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit
6. Het besluit van het college wordt ter ter bespreking voorgelegd aan de commissie Beheer

COLLEGE BESLUIT

Onderwerp: Preadvies aangaande initiatiefvoorstel GroenLinks “Duurzaam omgaan met afval in Haarlem”

Inleiding

De fractie van GroenLinks heeft in februari jl. het initiatiefvoorstel “Duurzaam omgaan met afval in Haarlem” aan de voorzitter van de raad aangeboden. Ter behandeling van het voorstel in de commissie Beheer heeft GroenLinks om een preadvies verzocht van het college. Het gevraagde advies is opgenomen in de bijlage bij dit besluit.

Uit het initiatiefvoorstel komt enige bezorgdheid naar voren over de tot nu toe bereikte resultaten met betrekking tot afvalscheiding in Haarlem. Met name wanneer getoetst wordt aan de doelstellingen uit het Landelijk Afvalstoffen Plan (LAP) en een vergelijk gemaakt wordt met andere steden met meer dan 100.000 inwoners. In het kader van het duurzaam omgaan met afval zijn, volgens GroenLinks, meer en beter afgestemde initiatieven noodzakelijk. Er worden hiertoe een aantal concrete voorstellen gedaan, waaronder het opstellen van een strategisch communicatieplan en het mogelijk invoeren van tariefsdifferentiatie (diftar).

In het opgestelde preadvies wordt uitgegaan van de meest recente gegevens aangaande afvalscheiding in Haarlem. Hieruit blijkt dat Haarlem weliswaar matig presteert, maar niet significant afwijkt van andere grote steden in een vergelijkbare stedelijkheidsklasse. Een sorteeraanlyse laat echter wel zien dat er nog veel herbruikbare stoffen in het restafval aanwezig zijn. Met betrekking tot afvalscheiding is er nog aanzienlijk milieurendement te behalen. Initiatieven hiertoe zijn al in uitvoering, bijvoorbeeld de forse uitbreiding van ondergrondse papier en glascontainers en de bouw van een nieuw milieuplein. Er is echter meer mogelijk. Een aanpak om te komen tot een verdere verbetering van de scheidingsresultaten is dan ook zeer te overwegen. Voorgesteld wordt de voorstellen van GroenLinks mee te nemen bij het te actualiseren afvalstoffen en reinigingsplan in 2010. Tevens zal separaat door het college een notitie worden opgesteld over het onderwerp tarief-differentiatie (diftar).

Besluitpunten college

1. Het college heeft kennis genomen van het initiatiefvoorstel “Duurzaam omgaan met afval in Haarlem”.
2. Het college adviseert de voorstellen uit het rapport te betrekken bij de actualisatie van het afvalstoffen en reinigingsplan van de gemeente Haarlem in 2010.
3. Bovendien kondigt het college aan een aparte notitie op te stellen over tarief differentiatie (diftar).
4. Het besluit heeft geen financiële consequenties.
5. De betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit.
6. Het besluit van het college wordt ter ter bespreking voorgelegd aan de commissie Beheer

Beoogd resultaat

Bijdragen aan de verdere optimalisatie van de scheiding van afvalstoffen

Argumenten

De scheiding van afvalstoffen en het behalen van normen betreft een wettelijke verplichting.

Door hergebruik wordt een bijdrage geleverd aan de vermindering van het gebruik van grondstoffen. Tevens wordt, door minder te hoeven verbranden, de uitstoot van CO₂ teruggedrongen, en vindt er minder energieverbruik plaats. Tevens zullen, door het mindere aanbod van restafval, de verbrandingskosten dalen.

Kanttekeningen

Indien het advies opgevolgd wordt kan niet voldaan worden aan de wens van GroenLinks om het initiatiefvoorstel aan de raad aan te bieden nog voor de begrotingsbehandeling 2010. De reden is gelegen in het feit dat de actualisatie van het afvalstoffen en reinigingsplan deel uitmaakt van een groter project waarvoor subsidie aangevraagd is, welke naar alle verwachting ter beschikking komt in het 4^e kwartaal van 2009.

Uitvoering

Het preadvies zal betrokken worden bij de behandeling van het initiatiefvoorstel in de commissie Beheer voorzien van dit advies.

Bijlagen

Preadvies van het college
Initiatiefvoorstel GroenLinks

Het college van burgemeester en wethouders

Preadvies “Duurzaam omgaan met afval in Haarlem” Initiatiefvoorstel GroenLinks

Inleiding

Het initiatiefvoorstel van GroenLinks spitst zich toe op de volgende onderwerpen:

- De huidige situatie met betrekking tot afvalscheiding in Haarlem
- Mogelijkheden tot verbetering van de resultaten
- De invoering van tariefdifferentiatie (diftar) als belangrijkste bijdrage in dit verband.

Onderstaand wordt op de onderwerpen ingegaan.

Huidige situatie

Eind 2008 heeft er in Haarlem een sorteeraanlyse plaatsgevonden en is er op basis daarvan een “benchmarking” gedaan met vergelijkbare gemeenten. Het bleek dat Haarlem weliswaar matig presteert, maar niet significant afwijkt wat betreft de scheidingsresultaten van de andere betrokken gemeenten in dezelfde stedelijkheidsklasse. Tijdens het onderzoek is voorts geconstateerd dat er in het Haarlemse restafval nog veel herbruikbare stoffen zitten. Geconcludeerd kan worden dat er nog een aanzienlijk milieurendement te behalen is. Haarlem voldoet dan ook niet op alle punten aan het Landelijk Afvalstoffen Plan (LAP). Dit is echter niet uitzonderlijk, ook andere grote gemeenten uit stedelijkheidsklasse 1 hebben een vergelijkbaar probleem.

Mogelijkheden tot verbetering

Op basis van de resultaten van de uitgevoerde sorteeraanlyse en benchmarking is het zeer te overwegen om tot verbeteringen te komen van de scheidingsresultaten. Het voorstel van Groen Links is hierbij een welkome steun in de rug.

Er zijn momenteel al diverse initiatieven in uitvoering die de scheiding in positieve zin verder zullen beïnvloeden. Met name de, op dit moment ingang zijnde, uitbreiding van het netwerk aan ondergrondse papier en glas containers zal een aanzienlijke bijdrage gaan leveren. Eveneens is een plan van aanpak in voorbereiding voor het scheiden van kunststoffen en wordt er een geheel nieuw milieuplein gebouwd, waar bezoekers veel gemakkelijker dan nu het geval is het grofhuishoudelijkafval gescheiden kunnen aanbieden.

Er is echter meer mogelijk. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan intensivering en strategisch beter afstemmen van de communicatie, verder uitbreiden van de inzamelmogelijkheden, maar ook aan het op termijn in voeren van tariefdifferentiatie.

Het is zinvol om bij het beleid omtrent de afvalscheidingproblematiek vooral de nadruk te leggen op een integrale benadering. Dit wil zeggen uitgaan van een algehele visie van datgene wat de gemeente op de korte en middellange termijn wil realiseren. De LAP doelstellingen zullen hierbij uiteraard als uitgangspunt dienen. In de uitwerking zal een strategisch communicatieplan zeker een van de speerpunten zijn. Maar ook moeten de logistieke consequenties goed overwogen worden en de doorwerking van de voorstellen op het milieu en op de openbare ruimte en de schoonheid daarvan. Een stad vol met containerparkjes lijkt een niet erg aantrekkelijk vooruitzicht. Wellicht moet er in deze ook nagedacht worden over innovatieve oplossingen, zoals bijvoorbeeld het nascheiden van afval.

Het meest geëigende medium voor een integrale benadering van de afvalscheiding is het gemeentelijk afvalstoffenbeheerplan. Dit document was inmiddels toe aan een actualisatie. Om deze reden maakt het deel uit van een groter project gericht op het vergroten van de effectiviteit van het gemeentelijk beleid op

het gebied van afvalstoffenbeheer en reiniging. Voor dit zogenaamde Plusproject loopt momenteel een subsidieaanvraag bij het Rijk. Naar verwachting zal omstreeks het 4^e kwartaal 2009 duidelijk zijn of de subsidie wordt toegekend. Dit betekent dat het vernieuwde afvalstoffenbeheerplan, inclusief de uitwerking van de voorstellen van GroenLinks, tegemoet gezien kan worden medio 2010. Gezien dit tijdsplan kan, indien er gekozen wordt voor het integreren van het initiatiefvoorstel in het afvalstoffenbeheerplan, helaas niet tegemoet gekomen worden aan de wens van de fractie van GroenLinks om het voorstel nog in de raad te agenderen voor de begrotingsbehandeling 2010.

Advies college

Het college kan zich vinden in de strekking van het voorstel, voor zover het gaat om het stimuleren van de verdere verbeteringen met betrekking tot de scheiding van huishoudelijk afval. Echter zij ziet niet de noodzaak in om het voorstel op korte termijn separaat te behandelen in de commissie Beheer. Het college adviseert het voorstel in een breder verband te betrekken bij de actualisatie van het afvalstoffenbeheerplan in 2010. Op deze wijze kan de problematiek rond afvalscheiding vanuit diverse invalshoeken integraal belicht worden. Dit zal de effectiviteit van het initiatiefvoorstel naar verwachting alleen maar ten goede komen. Wel is het college er voorstander van om de stand van zaken rond tariefdifferentiatie in zijn algemeenheid, alsmede de vóór en tegen argumenten met betrekking tot implementatie in grote steden in kaart te brengen. Hiertoe zal een aparte notitie worden opgesteld.

GROENLINKS HAARLEM
ZIN IN DE TOEKOMST

Duurzaam omgaan met afval in Haarlem

Aan de voorzitter van de raad van de gemeente Haarlem

Haarlem, februari 2009

Onderwerp: initiatiefvoorstel Duurzaam omgaan met afval in Haarlem

Geachte voorzitter,

Conform artikel 36 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen van de gemeenteraad van Haarlem doen wij u hierbij een initiatiefvoorstel toekomen over afval verwerking in Haarlem.

Wij stellen u voor dit voorstel te behandelen in de commissie Beheer, voorzien van een preadvies van het college. Het voorstel graag, eventueel bijgesteld, nog voor de begrotingsbehandeling 2010 in de raad agenderen, ter besluitvorming.

Namens de fractie van GroenLinks,

Anita de Jong, raadslid.

KOPIE

MEENTE HAARLEM	
Zaak nr.: 2009/32926	Doc. nr.:
Afd.: W2/DBT	Kopie: W2/DBT / weth. Seer.
Reg datum:	17 FEB 2009
Afdoen. datum: 07/04/2009	Ontv. bew. Mee
Behandelaar:	Paraaf afgedaan
Grithe	

= MIO

GROENLINKS HAARLEM
ZIN IN DE TOEKOMST

Duurzaam omgaan met afval in Haarlem

Wat willen we bereiken?

Wij willen naar een duurzame inzameling van huishoudelijk afval; meer afvalpreventie, meer afvalscheiding. Wij willen het principe "de vervuiler betaalt" van toepassing maken op de afvalinzameling en daarmee komen tot een eerlijker verdeling van de kosten. Bewoners die bewust met afval omgaan, krijgen een lagere aanslag.

Huidige landelijk beleid

Op grond van de wet milieubeheer zijn gemeenten verplicht gft, textiel, papier en karton, glas, wit en bruingoed en klein chemisch afval (KCA) apart in te zamelen. Het Landelijk AfvalbeheerPlan (LAP) gaat er van uit dat 60 % van het huishoudelijk afval hergebruikt kan worden, 40% komt dus in aanmerking voor verbranding (en/of storten).

De doelstelling van het LAP t.o.v. de afzonderlijke fracties is:

- 55% GFT
- 75% papier en karton
- 90% glas
- 50% textiel
- 90% wit- en bruingoed
- 90% KCA

Als we kijken naar het Nederlands gemiddelde dan worden deze doelstellingen wel gehaald voor GFT en papier en karton. Voor de overige fracties echter niet (cijfers uit 2006, zie bijlage).

Hoe is de stand van zaken in Haarlem?

Als we Haarlem vergelijken met de grote(re) steden, dus met meer dan 100.000 inwoners in ons land dan zijn de volgende zaken opvallend. Steeds wordt het aantal kilogram afval per inwoner vergeleken over het jaar 2005. Van 2006 zijn nog niet alle data ingevoerd. De gegevens zijn van Statline gehaald, de statistische website van het CBS. In totaal waren er 25 grote(re) gemeenten in 2005.

*Restafval**

Haarlem staat op de 24^e plaats, dus voorlaatste. Ze heeft dus bijna het meeste restafval per inwoner. Maastricht staat op de 1^e plaats (minste afval) met 132 kg/inwoner. Rotterdam laatste, dus 25^e met 357 kg/inwoner. Haarlem heeft 341 kg/inwoner.

*GFT-afval**

Haarlem staat op de 22^e plaats. Ze heeft dus een van de minste GFT gerecycled per inwoner. Emmen staat op de 1^e plaats (meeste gerecycled) met 148 kg/inwoner. Amsterdam laatste, dus 25^e met 6 kg/inwoner. Haarlem heeft 24 kg/inwoner. Een plaats van een vergelijkbare grootte als Nijmegen heeft vier maal zoveel namelijk 96 kg/inwoner.

*Oud papier en karton afval (OPK)**

Haarlem staat op de 19^e plaats. Ze heeft dus een van de minste OPK gerecycled per inwoner. Breda staat op de 1^e plaats (meeste gerecycled) met 82 kg/inwoner. 's Gravenhage laatste, dus 25^e met 20 kg/inwoner. Haarlem heeft 46 kg/inwoner. Veel plaatsen van een vergelijkbare grootte zoals Eindhoven en Amersfoort hebben rond de 65 kg/inwoner.

*(Verpakkings) Glas**

Haarlem staat op de 7^e plaats. Ze heeft dus redelijk glas gerecycled per inwoner. Al zit ze eigenlijk in de grote middenmoot van 14 gemeenten die tussen de 18 en 24 kg per inwoner scoort. Maastricht staat op de 1^e plaats (meeste gerecycled) met 31 kg/inwoner. Rotterdam laatste, dus 25^e met 11 kg/inwoner. Haarlem heeft 22 kg/inwoner.

(* Deze gegevens zijn uit 2005)

Waarom is afvalscheiding en voorkomen van afval zo belangrijk?

Om financiële redenen:

Door allerlei milieueisen wordt de inzameling en verwerking van afval steeds duurder. Deze kosten worden aan de burger doorberekend via de afvalstoffenheffing die kostendekkend moet zijn. Iedereen in Haarlem betaalt een bedrag afhankelijk van de gezinsgrootte. Beïnvloeding van dit bedrag door de burgers is op dit moment in Haarlem bijna niet mogelijk. Echter hoe minder restafval hoe goedkoper het voor iedereen kan worden.

Om milieu redenen:

Met de stijging van de welvaart komt er steeds meer afval: van huishoudens, van de industrie en vanuit de bouw. De stortruimte voor dit afval is echter beperkt en verbranding geeft problemen op het gebied van uitstoot in grond, water, en lucht en bij de verwerking van reststoffen. Zo wordt afval een steeds groter probleem. In het Nationaal Milieubeleidsplan (NMP) is het sluiten van de stoffenkringloop (voorkomen en hergebruik van afval) dan ook een van de belangrijkste items. Hiermee zijn problemen als ruimtegebruik en uitstoot te voorkomen en kan het gebruik van schaars wordende, niet vervangbare grondstoffen omlaag. Bovendien wordt bij de productie van allerlei goederen, die later in het afval terechtkomen, "kostbare" energie verbruikt, die de CO₂ uitstoot weer beïnvloed.

Voorkomen is beter dan genezen. Naast een verantwoorde afvalverwerking moeten we proberen te voorkomen dat afval ontstaat. Hiermee verminderen we de milieubelasting die afval met zich meebrengt. En als we langer met spullen doen, zijn er minder nieuwe grondstoffen, water en energie nodig.

Dat een huishouden afval produceert is onvermijdelijk. Denk bijvoorbeeld aan verpakkingen, schillen, restjes en versleten spullen. Dit leidt tot een continue stroom van afval. Nederland onderneemt veel om deze afvalstroom op een milieuverantwoorde manier te verwerken. Ongeveer de helft van het huishoudelijk afval wordt hergebruikt, het storten van huishoudelijk afval is zo goed als verleden tijd, en afvalverbrandingsovens zijn schoner geworden en leveren nuttige elektriciteit.

De medewerking van gemeente en burgers aan de afvalscheiding blijft echter belangrijk. Veel afval bevat waardevolle materialen. Door afval apart in te leveren blijven deze materialen in gebruik en zijn er minder nieuwe grondstoffen nodig. Het hergebruik van materialen is over het algemeen beter voor het milieu dan het verbranden met energieteerugwinning. Hergebruik is ook financieel aantrekkelijk. Elke kilo afval die niet naar de verbrandingsoven hoeft, bespaart 10 eurocent.

Wat staat ons te wachten?

Een voorbeeld:

In het jaar 1999 was er nog een geschatte wereldvoorraad van 340 megaton koper. Het wereldwijde gebruik ervan was twaalf megaton per jaar. Dat betreft virgin materiaal, dat rechtstreeks uit de mijnen komt. Het werkelijke gebruik is veel hoger, wat mogelijk is dankzij recycling van gebruikt koper. Maar op niet al te lange termijn zal de voorraad uitgeput zijn

Hetzelfde geldt natuurlijk voor andere metalen. En voor aardolie en aardgas. Voorlopig nemen de voorraden olie en gas nog toe, door nieuwe ontdekkingen en stijgende prijzen. Maar de grote oliemaatschappijen hebben uitgesproken dat zij verwachten dat de top in zicht is: rond het jaar 2020 beginnen de olie- en gasreserves te slinken en daarna kon het wel eens snel gaan. Van de fossiele brandstoffen zal steenkool nog het langst beschikbaar blijven, maar ook niet eindeloos.

Hoe erg is het nu, dat dit soort grondstoffen opraken? Dat is niet zo'n ramp, op voorwaarde dat we op tijd beginnen met passende alternatieven. Er zijn vier manieren waarop aan oplossingen gewerkt kan worden.

In volgorde van minder naar meer vernieuwend zijn dat:

<i>Zuinigheid</i>	minder materialen en energie gebruiken ('extensivering' of 'efficiëntieverhoging');
<i>Kringlopen</i>	recycling en hergebruik
<i>Substitutie</i>	eindige materialen en energiebronnen vervangen door andere, die langdurig of zelfs eendeloos beschikbaar zijn
<i>Innovatie</i>	op geheel andere, originele manieren voorzien in de behoeften van mensen

Wat kan de gemeente doen?

Voor de eerste twee manieren, *zuinigheid* en *kringlopen* kan er op het (gemeentelijk) 'afvalbeleid' veel gedaan worden. Burgers, bedrijfsleven en overheid kunnen hier veel doen. Het is bovendien van boven naar onder ook een kwestie van tijd en mogelijkheden. *Zuinigheid* kan nu al op alle niveaus en werkt het beste. Dus hierop kan de gemeente Haarlem en haar inwoners maximaal inzetten. Op naar een minimale afvalstroom, en deze zoveel mogelijk scheiden bij de bron in bruikbare (grond)stoffen. Veel kan men 2^e hands aanbieden bij bijvoorbeeld de Schalm of op Marktplaats. Hier kan Haarlem nog vele stappen maken.

Er zullen waarschijnlijk altijd wel restproducten overblijven. Dus is de 'zuinigheid' oftewel het minder materialen en energie gebruiken het beste uitgangspunt.

De stappen: *substitutie* en *innovatie* zijn beide een goede manier naar een afvalloze maatschappij.

Zuinigheid

Veel rendement is te behalen bij het besparen van energie. "Haarlem Klimaat Neutraal" probeert daar een bijdrage aan te leveren; een klimaat neutrale gemeente in 2030. Zowel in de eigen bedrijfsvoering als via stimuleringsmaatregelen en voorlichting aan haar inwoners, kan de gemeente de besparing van energie bevorderen. De doelstelling van Haarlem is om in 2015 de eigen gemeentelijke huishouding klimaatneutraal te hebben. Het ontbreekt echter nog steeds aan een concreet, met cijfers onderbouwt stappenplan.

Regelmatige voorlichtingscampagnes over hoe men zuinig kan omspringen met grondstoffen en materialen kunnen bijdragen aan gedragsverandering van consumenten.

Zo kan de gemeente door het gratis ter beschikking stellen van compostvaten, het composteren voor eigen gebruik stimuleren. Nog een andere mogelijkheid voor de lokale overheid is het stimuleren en ondersteunen door middel van startsubsidies e.d. van herstelbedrijven voor allerlei artikelen. Bijvoorbeeld kleding en elektrische apparaten. Dit draagt zowel bij aan afvalreductie dus milieudoelstellingen, als aan werkgelegenheid dus aan armoedebestrijding. (bestrijding klimaat- en kredietcrisis).

In het kader van CO2 reductie is het toevoegen van doelstellingen voor afvalreductie in de het Haarlem Klimaat Neutraal werkprogramma dan ook aan te bevelen.

Kringlopen

Een belangrijke voorwaarde voor het bevorderen van de grondstoffenkringloop is afvalscheiding. In Haarlem is hier nog een wereld te winnen. Het afval dat uiteindelijk als restafval wordt aangeboden kan nog heel wat minder. Haarlem heeft per persoon het op één na hoogste gewicht aan restafval van de provincie (zie bijlage).

Hier is een gerichte campagne geen overbodige luxe. Bovendien zal de gemeente moeten zorgen voor voldoende inzamel mogelijkheden voor de diverse componenten van afvalscheiding. Het is op dit ogenblik ook een goed moment omdat de gemeente over gaat naar een andere vorm van inzamelen namelijk, via ondergrondse containers. Het aanbod van milieuparkjes waar de inwoners hun diverse componenten kwijt kunnen zal drastisch omhoog moeten.

Naast *zuinigheid* is recycling vanzelfsprekend erg effectief want elke kilo koper, ijzer of aluminium die teruggewonnen wordt uit gebruikte apparaten betekent een kilo minder die uit de grond moet komen. Beter nog dan recycling is hergebruik. Van statiegeldflessen, van gebouwen, van onderdelen van complexe apparaten zoals auto's, wasmachines, computers, die na reiniging en controle direct weer in nieuwe apparaten worden ingebouwd. Om dat kringloopproces te versterken is in Nederland de verwijderingsbijdrage ingevoerd, in combinatie met de plicht voor de fabrikanten om hun oude

apparaten weer terug te nemen. In reactie daarop ontwerpen meer en meer fabrikanten hun producten zo dat ze geschikt zijn voor zulke kringloopprocessen
Ook zijn spullen als huisraad heel goed nog een keer te gebruiken. Dus het ontstaan van kringloopwinkels (o.a. de Schalm) is een goede stap. Deze kunnen nog wel wat meer aangemoedigd worden, zeker in Haarlem!

Voldoende aanbod van milieu-parkjes, retourwinkels, compostvaten en intensieve voorlichtingscampagnes is een voorwaarde om inwoners te stimuleren meer afval te scheiden en minder restafval aan te bieden.

Een ander zeer effectief middel om de burger nog meer te motiveren is het om de afvalstoffenheffing afhankelijk te maken van het aangeboden gewicht restafval.

De zgn. **DIFTAR (geDIFferentierde TARieven)**.

Diftar sluit perfect aan bij het rijksbeleid: het systeem dringt de hoeveelheid afval terug doordat meer mensen hun af te danken goederen scheiden. Zo wordt hergebruik eenvoudiger.
Ook past Diftar goed in de Wet milieubeheer. Hierin staat vermeld dat gemeenten afval moeten aanpakken volgens het principe van de 'Ladder van Lansink': preventie, hergebruik, recyclen, verbranden, storten.

- ☺ Uit een onderzoek in Apeldoorn waar dit systeem al is ingevoerd blijkt dat wat mensen minder aanbieden aan afval, niet op illegale stortplaatsen terecht komt.
- ☺ Het Kringloopcentrum Apeldoorn heeft in 2004 een duidelijke invloed gemerkt van het werken met Diftar. In dat jaar brachten mensen 1500 ton goederen meer in, vergeleken met 2003: het ging om 1000 ton in 2003 en 2500 ton in 2004.
- ☺ De totale lasten over 2004 zijn uitgekomen op 1,59 miljoen euro ten opzichte van de begrote 1,43 miljoen. De baten van het Diftar-project zijn uitgekomen op 1,89 miljoen euro, waar 1,74 miljoen euro was begroot.
- ☺ Diftar heeft in 2004 dus meer baten dan lasten laten zien. Na invoering van het systeem betaalde 78 procent van de huishoudens een lagere afvalstoffenheffing. De gemiddelde besparing van alle huishoudens bedroeg 28 euro per huishouden.

Kosten/baten gemeentelijk afvalbeheer landelijk

Diftar is enerzijds kostenverhogend door weeg- en registratievoorzieningen. Anderzijds treden besparingen op door afvalpreventie en lagere verwerkingskosten van gescheiden afvalstromen. Vaak wordt de invoering van diftar aangegrepen om andere gewenste verbeteringen in de inzameling in te voeren. Bijvoorbeeld het verstrekken van compostvaten of het intensiveren van papierinzameling. Andere voorzieningen, zoals ondergrondse restafvalcontainers, zijn noodzakelijk voor individuele diftar bij hoogbouw maar zijn ook gewenst uit oogpunt van verbetering van de openbare ruimte. De diftargemeenten gaan verschillend om met het toeschrijven van kosten aan diftar wat onderlinge vergelijking moeilijk maakt.

Besparingen treden op door afvalpreventie, bijvoorbeeld composteren in eigen tuin, en meer scheiden. Een sterke rol speelt ook dat illegale aanbidding van afval niet meer mogelijk is. Rolemmers zonder chip worden niet gelegd. Meeliften van bedrijfsafval, dubbele rolemmers e.d. wordt zo aan banden gelegd.

Het algemene beeld is dat de baten de extra kosten minimaal dekken en er in de meeste gevallen een batig saldo is. Bij diftar laten zich tarieven lastig vergelijken, juist omdat ze variabel zijn. Daarom hanteert SenterNovem in haar jaarlijkse vergelijking van alle afvalstoffenheffingen de afvalbeheerskosten als graadmeter. Bij diftargemeenten zijn deze gemiddeld 15% lager dan bij niet-diftargemeenten. De afvalbeheerkosten van bovengenoemde systemen ontlopen elkaar niet veel.

Landelijke ervaringen zwerfafval en illegale stort.

Invoering van diftar blijkt op dit aspect minder een waagstuk dan algemeen wordt aangenomen. Uit een onderzoek dat is uitgevoerd in opdracht van Nederland Schoon blijkt dat de hoeveelheid zwerfafval in diftargemeenten aanzienlijk lager is dan in niet-diftargemeenten. Uit een enquête door SenterNovem onder diftargemeenten blijkt dat 17 van de 20 gemeenten vinden dat de hoeveelheid zwerfafval niet is toegenomen. Één gemeente vindt van wel. Uit een onderzoek van VROM in 2001 onder inwoners van 12 diftargemeenten komt naar voren dat 45% van de ondervraagden vindt dat er een toename is van zwerfafval en illegale stortingen. Het beeld is wisselend. Ontwijkgedrag is moeilijk in harde cijfers te vangen. Als er al een toename te zien is, blijft deze beperkt.

Landelijke ervaringen afvaltoerisme

Bij afvaltoerisme nemen bewoners hun afval mee naar een andere gemeente waar het via openbare containers, werkgevers of familie wordt afgevoerd. Ofschoon deze vorm van ontwijkgedrag vaak wordt genoemd zijn kwantitatieve gegevens zeer beperkt. In de eerste Nederlandse diftargemeente Oostzaan bleek 5% van het afval via deze weg te worden afgevoerd.

Conclusies

- Haarlem voldoet niet aan de doelstellingen van het Landelijk Afvalbeheer Plan (LAP)
- Optimale afvalscheiding levert aanzienlijke reductie van restafval op.
- Op het gebied van afvalscheiding is in Haarlem nog een wereld te winnen.
- Afvalreductie is een uitstekend middel om CO2 uitstoot te verminderen en derhalve een bijdrage te leveren aan Haarlem Klimaat Neutraal.
- Afvalreductie levert zowel de burgers als de gemeente geld op.
- Diftar is een bewezen methode om burgers te stimuleren afval te scheiden.

Voorstel

Er wordt een plan van aanpak opgesteld, met als doel de hoeveelheid restafval drastisch te verminderen en Haarlem te maken tot de stad met het minste restafval per persoon van Nederland. Onderdelen van dit plan zijn:

- Een quickscan waarin de mogelijkheden voor de invoering van diftar in onze gemeente, gelijk met het invoeren van de ondergrondse containers, worden onderzocht en hierover de raad zo spoedig mogelijk te informeren
- De diverse mogelijkheden om de verschillende afvalcomponenten gescheiden aan te bieden zijn in kaart gebracht.
- Er komt een overzicht van de geschikte locaties voor milieustraten en een ontwerp hiervoor gebaseerd op diftar.
- Een strategisch communicatieplan met als doel verhoging van kennis en afvalbewustzijn bij de burgers van Haarlem. Veel bewoners weten niet dat ze nu al betalen voor afvalverwijdering. Ze kennen vaak ook niet alle mogelijkheden om afval te verminderen. In het communicatieplan zijn daarom middelen opgenomen om bewoners te informeren en te stimuleren hun afval te scheiden,
- De raad wordt voor de begrotingsbehandeling 2010 van de resultaten op de hoogte gebracht en krijgt gekoppeld hieraan een voorstel aangeboden voor het invoeren van Diftar

Anita de Jong
Haarlem 10 februari 2009

1

¹ Met dank aan Fer Daarderop en de gemeente Haarlemmermeer voor het aanleveren van informatie.